

УДК 549.211 + 339.13

В.І. Татарінцев,
кандидат геолого-мінералогічних наук

ДГЦУ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СИНТЕТИЧНИХ АЛМАЗІВ НА СВІТОВОМУ РИНКУ

Стаття кратко освещает проблему наличия синтетических алмазов на мировом ювелирном рынке. Угроза рынку состоит не в наличии таких алмазов, а в недонесении до потребителей правды об их искусственном происхождении и подмешивании этих алмазов к партиям природных алмазов. Путь к ликвидации такой угрозы – внедрение правила «4Ds» («Differentiation, Detection, Disclosure, Documentation» – дифференциация, обнаружение, раскрытие, документация) в нормативные документы стран-участниц ювелирного рынка.

The article briefly covers the issue of synthetic diamonds presence in the world jewelry market. The menace to the market is not out of the presence of such diamonds, but of non-disclosure to the consumer about their synthetic origin and mixing among natural diamonds parcels. The way to eliminate this threat is in the implementation of 4Ds rules («Differentiation, Detection, Disclosure, Documentation») into standards of Participants of jewelry market.

Проблема наявності огранованих синтетичних алмазів на світовому ювелірному ринку широко відома і донедавна не викликала занепокоєння алмазних дилерів та споживачів. Ще рік-два тому на сторінках Інтернету ця проблема висвітлювалась як така, що не являє собою загрозу [1–3].

Висновок, сформульований в останній публікації, може слугувати як резюме для великої кількості оглядових матеріалів ринкових фахівців і журналістів: «Современное производство синтетических алмазов не представляет никакой угрозы массовому и элитному секторам ювелирного рынка».

Зараз ситуація змінилась. Наприкінці 2013 року на алмазному ринку, зокрема на алмазних біржах, виникла паніка. Гемологічні лабораторії одна за одною сповіщали про наявність у торгових партіях огранованих алмазів великої кількості синтетичних алмазів, більшість з яких за розмірами нале-

жить до «меле» (0,1–0,20 ст) та вироблена CVD-методом.

У жовтні – грудні 2013 року ця проблема стала предметом обговорень на низці зустрічей та нарад, проведених основними «гравцями» алмазного ринку: Всесвітньою федерацією алмазних бірж (WFDB), Міжнародною асоціацією виробників діамантів (IDMA), Міжнародною алмазною радою (IDC), Всесвітньою конфедерацією ювелірів (CIBJO), Асоціацією виробників та імпортерів діамантів США (DMIA), Клубом алмазних дилерів Нью-Йорку (DDC), Американським гемологічним товариством (AGS), Гемологічним інститутом Америки (GIA), Міжнародним гемологічним інститутом (IGI), Європейською гемологічною лабораторією (EGL), алмазними біржами Індії, Ізраїлю, іншими.

Була сформульована одна загальна для всіх вищезазначена проблема. Кількість установок з виробництва синтетичних алмазів, особливо CVD-установок, у світі різко зросла. Повсю-

ди, а насамперед в Індії та Китаю, у торгові партії дрібних алмазних вставок шахраї підмішують до природних алмазів синтетичні і не сповіщають про це, що, звичайно, підриває довіру споживачів до ювелірних алмазів та гемологічних лабораторій, які їх пропускають.

За дослідженнями ізраїльських та інших фахівців, обсяг синтетичних алмазів на ювелірному ринку у 2012 становив суму близько 500 млн доларів США і до 2014 року ця цифра, за прогнозами, могла зрости до 1 млрд доларів США [4, 5].

Усі схиляються до одного – реальна загроза ринку проявляється не в наявності на ньому синтетичних алмазів, а у недонесенні до споживачів правди, тобто, ненаданні інформації про штучне походження цих алмазів та скритому змішуванні їх з природними.

Дуже чітко проблему та заходи щодо її усунення висвітлив виконавчий директор Міжнародного гемологічного інституту (IGI) Роланд Лорі (Roland

Lorie), про що опубліковано 31 жовтня 2013 р. на Інтернет-порталі IDEX Online News [5] та у засобах масової інформації. Його слова:

«Наша промисловість повинна бути на 100 % прозорою. І це має бути зроблено сьогодні, а не завтра. Кожний день на рахунок, тому що споживачі, якщо будуть сумніватися у справжності продукту, знайдуть щось інше, на що витратити кошти».

«Промисловість мусить бути єдиною щодо встановлення чітких правил, як це вже зроблено у Кімберлійському процесі».

«Які правила можуть допомогти у вирішенні проблеми? По-перше, на кожному рахунку продавці зобов'язані вказати, що товар «природного походження і необлагодженний», а якщо є сумніви, кожний камінь повинен бути перевіреном у гемологічній лабораторії. Кожна партія товарів має супроводжуватись сертифікатом походження».

Всесвітня федерація алмазних бірж (WFDB) у жовтні 2013 р. випустила офіційне застереження та рішення щодо застосування суворих персональних санкцій до будь-якого члена біржі, який дасть завідомо неправдиву інформацію або не розкриє факту наявності в партії синтетичних алмазів, що розцінюється як шахрайство і повинне переслідуватись відповідно до законодавства [6].

З наведеними висловами Роланда Лорі збігаються матеріали статті «Synthetics», опублікованої Мартіном Рапапортом у журналі «Rapaport» у грудні 2013 р. [7]. Промисловість та споживачів потрібно захистити. Шлях до цього – тестування алмазів у компе-

тентній гемологічній лабораторії та організація відповідної ідентифікаційної документації щодо походження алмазів у ланцюзі поставок огранованих вставок подібно до того, як це здійснюється в Кімберлійському процесі. Суть заходів захисту в рекомендованому правилі «4Ds» – «Differentiation, Detection, Disclosure and Documentation» (диференціація, виявлення, розкриття і документація).

Диференціація полягає в нашій здатності розрізнити природні і синтетичні алмази.

Виявлення асоціюється з контролем та створенням нульового рівня толерантності до шахраїв, які видають синтетичні алмази за природні або просто не надають необхідної інформації.

Розкриття інформації про продаж синтетичних алмазів має бути визначено як обов'язок правовими актами. Всесвітня федерація алмазних бірж (WFDB) сформулювала вимогу, що всі поставки природних алмазів повинні супроводжуватись декларацією, що алмази є саме природними, а всі поставки синтетичних алмазів повинні супроводжуватись декларацією, що алмази є саме синтетичними. І таку декларацію потрібно давати під особисту відповідальність та засновувати на особистих знаннях та/чи письмових гарантіях.

Документація повинна обов'язково включати відомості про походження алмазів, які мають передаватись від одного постачальника до іншого і до кінцевого споживача в усьому ланцюзі поставок. Якщо алмаз не проходив тестування на походження, це також потрібно зазначити у документації. Визначен-

ня характеристик алмазів повинне стати неможливим без визначення їх походження. Іншими словами: «без 4Ds, у вас нема 4Cs».

Також існує проблема щодо недостатності знань. Наприклад, у місті Сурат в Індії, де обробляють біля 90 % усіх сировинних алмазів, добутих у світі, знаходиться 2500 алмазопереробних заводів, на яких працює 350000 гранувальників. Ми повинні брати до уваги те, що реально алмазні дилери часто не мають уявлення про походження своїх алмазів і про їх природу (природні чи синтетичні).

Процедури тестування алмазів можуть мати місце на будь-якій ділянці ланцюжка поставок.

Ще одним важливим моментом у статті М. Рапапорта є таке. Він зазначає, що «дилери можуть намагатися розповісти споживачу «я не знав», що алмази продаються як природні, а насправді вони синтетичні». Останньою інстанцією щодо правдивої інформації повинні стати роздрібні продавці. У цілях підтримки авторитету галузі та торгівлі їм потрібно забезпечити наявність необхідних та чесних документів від гемологів. Споживачі мають бути на 100 % захищеними.

Висновком з наведених матеріалів є те, що слід дуже уважно розглянути рекомендоване правило «4Ds» і запровадити необхідні кроки до вдосконалення нормативної бази країн-учасниць ювелірного ринку, у тому числі України, у сфері контролю за обігом синтетичних алмазів та захисту прав споживачів ювелірної продукції з алмазами.

Використані матеріали:

1. http://www.diamanters.ru/news_1044.htm.
2. http://uvelir.info/news/sinteticheskie_almazы_ugroza_ili_mif.
3. <http://www.almazoloto.com/archive/?mid=73&id=684>.
4. http://www.idexonline.com/portal_FullNews.asp?id=38892
5. http://www.idexonline.com/portal_FullNews.asp?id=38754
6. http://www.idexonline.com/portal_FullNews.asp?id=38737
7. <http://www.diamonds.net/Magazine/>